

Niels Pedersen, Ladelund.

Den Mand, hvis Billede her gengives, skal have det Eftermæle, at han har været en af det danske Mælkeribrugs ivrigste, mest klartseende og mest betydelige Banebrydere. Han begyndte med smaa Midler; han har udført et stort Arbejde, og han har efterladt en stor Virksomhed, hvis Fremtid det lykkedes ham at faa ordnet paa betryggende Maade, da han følte sine egne Kræfter svinde.

Niels Pedersen blev født den 15. August 1851 i en lille, tarvelig Bondegaard i Tolstrup ved Horsens, hvor han tidlig kom til at tage Del i alt forefaldende Arbejde, medens han kun fik den Undervisning, som den Gang blev givet i en almindelig Landsbyskole. Efter Konfirmationen kom han ud at tjene; men allerede 17 Aar gammel søgte han i Efteraaret 1868 til Gjedved Højskole. Her blev hans Kundskabstrang yderligere vakt, hvorfor han tilbragte to følgende Vintre paa Askov Højskole og sluttede nøje Venskab med *Schröder*, alt imedens han om Sommeren udførte almindeligt Karlearbejde. Senere

kom han til Tune Landboskole, hvor *Svendsen* og *Chr. Christensen* fik afgørende Indflydelse paa hans fremtidige Udvikling. Han gik til Landbohøjskolen, og 1877 blev han Landbrugskandidat med en god Eksamen og havde saaledes, endnu kun 26 Aar gammel, erhvervet sig en efter den Tids Forhold endog særdeles alsidig og grundig Uddannelse.

I de to følgende Aar var han paa Askov, hvor han dels underviste paa Højskolen og dels bestyrede Forstander *Schrøders* Gaard. Og her havde han som Røgter den senere meget ansete *S. P. Knudsen*, Lille Skovgaard, der ved sin Arbejdsomhed, Livlighed og Dygtighed ret passede til »a t t a g e e t T a g« ved Siden af *Niels Pedersen*. De blev gode Venner, og det blev i *S. P. Knudsens* Gaard, at *Niels Pedersen* og *Fred. Hansen* i 1895 fik stiftet den første Kontrollforening.

Med kun faa Penge til sin Raadighed købte *Niels Pedersen* i 1879 Ladelund, en ret tarvelig, gammeldags Bondegaard med 32 Tdr. Land, for 12,300 Kr., og her begyndte han at holde Landbrugsskole, den første Vinter med kun 8 Elever og et Par af Lærerne paa Askov som Timelærere. I Begyndelsen maatte han nøjes med den indskrænkede Plads i de gamle Bygninger; men snart fik han indrettet en større Skolestue, der blev anlagt et lille Fællesmælkeri, hvor Docent *Fjord* gjorde en Del af sine Forsøg, og *Niels Pedersen* blev, med sit mekaniske Snille, snart stærkt interesseret i Benyttelsen af Dampkraften. Han fik meget at gøre med at hjælpe Bønderne vidt omkring at anlægge Andelsmælkerier, og for at oplære de nødvendige Mælkeribestyrere begyndte han at afholde særlige Kursus for Mejerister.

Da jeg første Gang kom til Ladelund i Efteraaret 1886, var Vejene næsten bundløse, der var anlagt lidt Have, Bygningerne var endnu meget sparsomme, Skolestuen var tillige Spisestue og Foredragssal ved de allerede den Gang talrige Møder, og i Forstanderens Kontor havde vi hans livlige Smaapiger at more os med; men Elever

var til Stede i stort Antal, og flere dygtige Lærere havde allerede i nogle Aar været knyttede til Skolen. *Niels Pedersen* var mig behjælpelig med at faa indsamlet Materiale til min første Bog om Andelsmælkerier, og derefter blev jeg ved at komme, som Regel flere Gange om Aaret, dels som Censor ved Afgangsprøverne og dels som Foredragsholder. Næsten ved hvert Besøg var der Fremgang og Udvikling at iagttage. Hyppig blev der bygget, og endnu hyppigere blev der opstillet nye Maskiner, anskaffet Undervisningsmateriale eller anlagt Plantninger og senere indrettet Laboratorier m. m.

Niels Pedersen var altid en elskværdig Vært. Med den største Imødekommenhed meddelte han mig sine talrige Erfaringer, og særlig glad var han, naar jeg kunde holde Foredrag om, hvad jeg havde set paa mine Udenlandsrejser. Ethvert Forslag til Skolens Forbedring tog han under velvillig Overvejelse, og mærkværdig hurtig fik han skaffet Udveje for endog ret kostbare Foranstaltninger. Tidligere end i noget andet dansk Mælkeri fik han indlagt elektrisk Belysning, og han fik bygget endog ret store Musæumsbygninger. Elevantallet om Vinteren steg efterhaanden til 70—80 Landmænd og samtidig lige saa mange Mejerister. Eksaminerne var som Regel meget tilfredsstillende og sluttede ofte med en Gymnastikopvisning og en lille Fest med Musik eller Oplæsning af *Niels Hansen*, Maltbæk. Og da jeg ved en saadan Lejlighed fraraadede ham at traktere med Punsch, erstattede han denne Drik med nogle vældige Kander Chokolade, som alle kunde drikke af, saa meget de lystede. Selv yndede han hverken Tobak, Kort eller Spiritus, og jeg saa aldrig senere Punsch ved Eksaminerne paa Ladelund.

Samtidig med den store Lærergerning udrettede *Niels Pedersen* et omfattende Arbejde uden for Skolen. Han fik købt noget mere Jord, saa Besætningen kunde forøges. Han plantede, opdyrkede Mose, var med til at indrette en Murstensfabrik m. m. I 17 Aar var han Formand for Kolding Omegns Landboforening. Han var et meget virk-

somt Medlem i de jyske Landboforeningers Mælkeriudvalg. I 24 Aar har han været Medlem af Landhusholdningsselskabets Bestyrelsesraad. Han har holdt talrige Foredrag trindt om i Landet, og mange er de andre Hverv, der har været ham betroet saa vel i Landbrugets som særlig i Mælkeribrugets og Andelssagens Tjeneste. Som en Anerkendelse for sit store Arbejde modtog *Niels Pedersen* for en halv Snes Aar siden Ridderkorset.

Da han efter forskellige Sygdomsanfald i Efteraaret 1909 havde faaet Skolens Ledelse overdraget til yngre Kræfter, flyttede han over i en af de af ham selv opførte Lærerboliger, men saa vidt hans Helbred tillod ham det, vedblev han med Iver at undervise paa Skolen og fortsatte dermed endog til den Dag, han døde. Den 10. November faldt han pludselig om i sit Hjem i sin ældste Datters og Svigersons Nærværelse. Hans Hustru døde allerede i 1896. Hans fire Døtre er alle gifte, og den eneste Søn ligger som Student i København. To af Svigersønnerne er Lærere i Mælkeribrug, henholdsvis ved Ladelund og Dalum Mælkeriskoler.

Ære være hans Minde!

Bernhard Boggild.